

Πέμπτη, 9 Ιουνίου 2005
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΛΑΤΙΝΙΚΑ

A' ΚΕΙΜΕΝΟ

Non Sicanorum aut Pelasgorum, qui primi coluisse Italiam dicuntur, sed aetatis suae verbis utebantur. Tu autem, proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris, sermone abhinc multis annis iam obsoleto uteris, quod neminem scire atque intellegere vis, quae dicas. Quin, homo inepte, taces, ut consequaris, quod vis? Sed antiquitatem tibi placere dicis, quod honesta et bona et modesta sit. Sic ergo vive, ut viri antiqui.

Hac re audita Augustus voluit filiam deterrere quominus id faceret. Eo consilio aliquando repente intervenit oppressitque ornatrices. Etsi super vestem earum deprehendit canos, tamen Augustus dissimulavit eos vidisse et aliis sermonibus tempus extraxit, donec induxit mentionem aetatis. Tum interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva.

A' ΕΡΩΤΗΣΗ

Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 40

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Δεν χρησιμοποιούσαν τα λόγια των Σικανών και των Πελασγών, οι οποίοι λένε ότι κατοίκησαν την Ιταλία πρώτοι, αλλά της εποχής τους. Εσύ όμως σαν να μιλάς τώρα με τη μητέρα του Ευάνδρου, χρησιμοποιείς λόγο απαρχαιωμένο πια εδώ και πολλά χρόνια, επειδή δεν θέλεις να ξέρει και να καταλαβαίνει κανείς τι λες. Ανόητε άνθρωπε, γιατί δεν σώπαινεις, για να πετύχεις αυτό που θες; Λες όμως ότι σου αρέσει η αρχαιότητα, επειδή είναι τιμημένη και καλή και σεμνή. Έτσι λοιπόν να ζεις, όπως (ζούσαν) οι αρχαίοι άνδρες.

Όταν ο Αύγουστος άκουσε αυτό το πράγμα, θέλησε να αποθαρρύνει την κόρη (του) από το να κάνει αυτό. Με αυτό το σχέδιο εμφανίστηκε κάποτε απρόοπτα και ξαφνικά και έπιασε τις κομμώτριες επ' αυτοφώρω. Αν και ανακάλυψε άσπρες τρίχες πάνω στα

φορέματά τους, όμως ο Αύγουστος προσποιήθηκε ότι δεν τις είδε και παρέτεινε το χρόνο με άλλες κουβέντες, ώσπου έφερε τη συζήτηση στην ηλικία της. Τότε ρώτησε την κόρη, αν μετά από μερικά χρόνια θα προτιμούσε να είναι ασπρομάλλα ή φαλακρή.

Β' ΕΡΩΤΗΣΗ 1

α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

aetatis: ονομαστική πληθυντικού αριθμού

suae: τον ίδιο τύπο του α' προσώπου

tu: την ίδια πτώση του άλλου αριθμού

matre: γενική πληθυντικού αριθμού

neminem: γενική ενικού αριθμού

homo inepte: την ίδια πτώση πληθυντικού αριθμού

consilio: αφαιρετική πληθυντικού αριθμού

vestem: αφαιρετική ενικού αριθμού

aliis sermonibus: αιτιατική ενικού αριθμού

tempus: ονομαστική πληθυντικού αριθμού

Μονάδες 12

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

aetatis: aetates

suae: nostrae

tu: vos

matre: matrum

neminem: nullius

homo inepte: homines inepti

consilio: consiliis

vestem: veste

aliis sermonibus: alium sermonem

tempus: tempora

β. **multis, bona, antiqui**: Να γράψετε τους αντίστοιχους τύπους των άλλων βαθμών.

Μονάδες 3

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

multis	pluribus	plurimis
bona	melior	optima
antiqui	antiquiores	antiquissimi

Β' ΕΡΩΤΗΣΗ 2

α. **loquaris**: Να γράψετε τα απαρέμφρατα όλων των χρόνων (για τους περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο).

Μονάδες 4

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Loqui
Locuturum esse
Locutum esse
Locutum fore

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

scire: β' ενικό πρόσωπο προστακτικής του ίδιου χρόνου

placere: γ' ενικό πρόσωπο υποτακτικής υπερσυντελικού της ίδιας φωνής

sit: β' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου

faceret: γενική γερονδίου

intervenit: α' ενικό πρόσωπο οριστικής παρατατικού

oppressit: α' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα της ίδιας φωνής

vidisse: απαρέμφρατο μέλλοντα παθητικής φωνής

extraxit: αφαιρετική του σουπίνου

induxit: γ' πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής μέλλοντα παθητικής φωνής

interrogavit: γ' ενικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα παθητικής φωνής

mallet: τον ίδιο τύπο του ενεστώτα

Μονάδες 11

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

scire: scito
placere: placuisset
sit: fuistis
faceret: faciendi
intervenit: interveniebam
oppressit: opprimemus
vidisse: visum iri
extraxit: extractu
induxit: inducuntor
interrogavit: interrogatur
mallet: malit

Β' ΕΡΩΤΗΣΗ 3

α. Να μεταφέρετε στο τεράδιό σας την παρακάτω άσκηση και να συμπληρώσετε τα κενά, ώστε να φαίνεται ο συντακτικός ρόλος της κάθε λέξης.

primi: είναι ..... στο .....
sermone: είναι ..... στο .....
antiquitatem: είναι ..... στο .....
virī: είναι ..... στο .....
esse: είναι ..... στο .....

Μονάδες 5

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

primi: είναι επιρρηματικό κατηγορούμενο που δηλώνει τάξη ή σειρά στο coluisse
sermone: είναι αντικείμενο στο ρήμα uteris
antiquitatem: είναι υποκείμενο στο απαρέμφατο placere
virī: είναι υποκείμενο στο εννοούμενο ρήμα vivebant
esse: είναι αντικείμενο στο mallet, τελικό απαρέμφατο

β. **Sic vive:** Να επαναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε να εκφράζεται η απαγόρευση και με τους δύο τρόπους.

Μονάδες 4

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Noli sic vivere ή Ne sic vixeris

γ. **Quin taces, ut consequaris, quod vis?**

Να μεταφερθεί στον πλάγιο λόγο με εξάρτηση από τις φράσεις: *Philosophus hominem interrogat...* και *Philosophus hominem interrogavit...*

Μονάδες 6

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

- *Philosophus hominem interrogat quin (ille) taceat ut consequatur, quod velit.*
- *Philosophus hominem interrogavit, quin (ille) taceret, ut consequeretur, quod vellet.*

Β' ΕΡΩΤΗΣΗ 4

α.

- *Proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris*
- *Utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva*

Να αναγνωρίσετε το είδος και το συντακτικό ρόλο των δύο παραπάνω προτάσεων και να αιτιολογήσετε την έγκλιση και το χρόνο του ρήματος της καθεμιάς.

Μονάδες 8

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

- **proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris:**

Δευτερεύουσα υποθετική παραβολική πρόταση. Εισάγεται με τον παραβολικό σύνδεσμο “*proinde quasi*” και εκφέρεται με υποτακτική (γιατί η σύγκριση αφορά μια υποθετική πράξη ή κατάσταση) ενεστώτα, γιατί το ρήμα εξάρτησης (*uteris*) είναι αρκτικού χρόνου και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν.

- **utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva:**

Δευτερεύουσα πλάγια ερωτηματική πρόταση ως έμμεσο αντικείμενο του “*interrogavit*”. Εισάγεται με το «*utrum ... an*» γιατί είναι ολικής άγνοιας, διμελής. Εκφέρεται με υποτακτική (όπως όλες οι πλάγιες ερωτηματικές αφού θεωρείται ότι η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενο της πρότασης) παρατατικού, διότι το ρήμα εξάρτησης (*interrogavit*) είναι ιστορικού χρόνου και δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν.

β. **coluisse:**

Να χαρακτηρίσετε συντακτικά το απαρέμφατο (Μονάδες 2), να γράψετε το υποκείμενό του (Μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε την πτώση του υποκειμένου (Μονάδες 3).

Μονάδες 7

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

coluisse: Αντικείμενο του ρήματος “dicuntur”, ειδικό απαρέμφατο. Υποκείμενο του απαρεμφάτου “coluisse” είναι το “qui” κατά ταυτοπροσωπία. (Άρση του λατινισμού του ειδικού απαρεμφάτου επειδή το ειδικό απαρέμφατο εξαρτάται από ρήμα λεκτικό, προσωπικό, παθητικό).

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Τα θέματα καλύπτουν μεγάλο φάσμα γραμματικής και συντακτικού. Ειδικά οι ασκήσεις του συντακτικού απαιτούσαν ιδιαίτερη προσοχή.

ΩΘΗΣΗ

ΩΘΗΣΗ

ΩΘΗΣΗ

ΩΘΗΣΗ